

Sag C-581/23

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

21. september 2023

Forelæggende ret:

Hof van beroep te Antwerpen (Belgien)

Afgørelse af:

13. september 2023

Appellant:

Beevers Kaas BV

Indstævnte:

Albert Heijn België NV

Koninklijke Ahold Delhaize NV

Albert Heijn BV

Ahold België BV

Intervenient:

B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono

Hovedsagens genstand

Hovedsagen vedrører appel af dom afsagt af Voorzitter van de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen (præsidenten for retten i handels- og erhvervsretlige sager i Antwerpen, afdelingen i Antwerpen, Belgien) den 9. juli 2021 i en hasteprocedure, hvorved Beevers Kaas BV's søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud i henhold til artikel VI.104 i Wetboek van economisch recht van 28 februari 2013 (lov om økonomisk ret af 28. februar 2013, herefter »lov om økonomisk ret«) vedrørende de indstævntes formodede deltagelse som tredjemænd i en krænkelse af en aftale ikke blev givet medhold.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF vedrørende fortolkningen af artikel 4, litra b), nr. i) i Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis (herefter også: »forordning nr. 330/2010«), hvori betingelsen om parallel pålæggelse er fastsat. Med sine spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den i hovedsagen omhandlede eksklusive distributionsaftale – et typisk eksempel på en vertikal aftale som omhandlet i forordning nr. 330/2010 – opfylder betingelsen for parallel pålæggelse, som kræver, at leverandøren beskytter sin eksklusivforhandler mod alle øvrige køberes aktive salg ind i det tildelte eksklusivområde inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Kan betingelsen om parallel pålæggelse i henhold til artikel 4, litra b), nr. i) i Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis anses for opfyldt, og kan leverandøren, der opfylder denne forordnings øvrige betingelser, således med bindende virkning forbyde en af sine køberes aktive salg ind i et område, som eksklusivt er tildelt en anden køber, når forbuddet udelukkende bygger på en konstatering af, at de øvrige købere ikke foretager aktivt salg ind i området? Med andre ord: Skal det anses for tilstrækkeligt bevist, at der foreligger en aftale om et forbud mod aktivt salg mellem disse øvrige købere og leverandøren alene på grundlag af den blotte konstatering af, at disse øvrige købere ikke aktivt sælger ind i det tildelte eksklusivområde?
- 2) Kan betingelsen om parallel pålæggelse i henhold til artikel 4, litra b), nr. i) i Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis anses for opfyldt, og kan

leverandøren, der opfylder denne forordnings øvrige betingelser, således med bindende virkning forbyde en af sine køberes aktive salg ind et område, som eksklusivt er tildelt en køber, hvis han kun opnår sine andre køberes samtykke, når og hvis de er i færd med at foretage aktive salg ind i det område, der på denne måde er tildelt eksklusivt? Eller kræves det tværtimod, at leverandøren har opnået et sådant samtykke fra alle sine købere, uafhængigt af, om disse er i færd med at foretage aktive salg ind i det eksklusivt tildelte område?

Anførte EU-retlige forskrifter

Artikel 101, stk. 1 og 3, TEUF

Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis, artikel 4, litra b), nr. i)

Kommissionens forordning (EU) nr. 2022/720 af 10. maj 2022 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis, artikel 1, stk. 1), litra h)

Europa-Kommissionens retningslinjer for vertikale begrænsninger (EUT 2010, C 130, s. 1), herefter »retningslinjer af 2010«), punkt 25, litra a), og punkt 51

Europa-Kommissionens retningslinjer for vertikale begrænsninger (EUT 2022, C 248, s. 1), punkt 122

Anførte nationale forskrifter

Wetboek van economisch recht van 28 februari 2013 (lov om økonomisk ret af 28. februar 2013) (herefter: »WER«), artikel VI.1 og VI.104

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Appellanten, Beevers Kaas BV, er i Belgien eksklusivforhandler af Beemster-ost, som denne køber hos producenten B.A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono (herefter: »Cono«). Siden den 1. januar 1993 har der således foreligget en eksklusiv distributionsaftale mellem appellanten og Cono, der i sin artikel 1.3 bestemmer, at appellantens eksklusive rettigheder omfatter ethvert salg af Beemster-ost til købere med hjemsted i Belgien og Luxembourg (herefter: »eksklusiv distributionsaftale«).
- 2 De indstævnte driver virksomhed i supermarkedssektoren i Belgien og Nederlandene. De køber Beemster-ost, der af Cono produceres til markederne uden for Belgien og Luxembourg.

- 3 Efter appellantens opfattelse indebærer den forpligtelse, der er pålagt Cono i den eksklusive distributionsaftales artikel 4.1, til i aftalens løbetid ikke at levere ost under mærket Beemster-ost til tredjemand i Belgien eller Luxembourg, et forbud mod aktivt salg, hvilket de indstævnte har bestridt.
- 4 Da appellanten er af den opfattelse, at de indstævnte tilsidesætter ærlig markedspraksis ved i Belgien at udøve aktiviteter, der direkte eller indirekte medfører, at appellantens eksklusive distributionsrettigheder i henhold til den eksklusive distributionsaftale krænkes, selv om de ved, at Cono er bundet af denne aftale, har appellanten ved retten i første instans anlagt sag med påstand om nedlæggelse af forbud i henhold til WER's artikel VI.104 vedrørende tredjemands deltagelse i en krænkelse af en aftale, hvilket påstand ikke blev taget til følge i dom af 9. juli 2021,
- 5 Den 30. august 2021 iværksatte appellanten appel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret.
- 6 Den 17. december 2021 intervenserede Cono frivilligt i denne sag.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 7 For det første har de indstævnte bestridt den eksklusive distributionsaftales indhold og rækkevidde og har gjort gældende, at denne ikke forpligter Cono til at beskytte appellanten mod andre forhandlers aktive salg, og at der derfor ikke foreligger nogen krænkelse af aftalen, som de kunne have deltaget i som tredjemænd.
- 8 Appellanten har gjort gældende, at det klart fremgår af den eksklusive distributionsaftales artikel 1.3 og 4.1, at Cono og appellanten har haft til hensigt at beskytte appellanten som eksklusivforhandler i Belgien og Luxembourg mod Conos eller andre forhandlers aktive salg. Endvidere har appellanten, efter at denne havde fået kendskab til de indstævntes plan om at drive supermarkeder i Belgien, ved brev af 20. januar 2011 gjort Cono opmærksom på dennes forpligtelse til at pålægge sine øvrige kunder, bl.a. de indstævnte, forbuddet mod aktivt at sælge de produkter, der er omfattet af den eksklusive distributionsaftale, i Belgien eller Luxembourg. Ved brev af 14. februar 2011 informerede Cono de indstævnte om eksistensen af forbuddet mod aktivt salg og om Conos forpligtelse til at pålægge sine øvrige købere dette forbud. Endelig fremgår det af de indstævntes e-mails til Cono, at de har anerkendt dette forbud mod videresalg.
- 9 De indstævnte har gjort gældende, at den eksklusive distributionsaftale ikke opfylder konkurrencerettens betingelser for at begrunde et forbud mod videresalg. De har i denne forbindelse henvist til artikel 101, stk. 1 og 3, TEUF (hvorefter konkurrencebegrænsende aftaler er forbudt, men hvorefter forbuddet kan erklæres uanvendeligt på enhver aftale mellem virksomheder, som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne) og til gruppefritagelsesforordning nr. 330/2010, hvorefter visse alvorlige begrænsninger, der er genstand for en

vertikal aftale, ikke kan fritages. Således gælder der ingen fritagelse for de vertikale aftaler, der er nævnt i denne forordnings artikel 4, litra b), og har til formål direkte eller indirekte at begrænse det område eller den kundegruppe, hvortil køberen, der er part i aftalen, må sælge kontraktvarerne og -tjenesterne, medmindre begrænsningen ikke begrænser køberens kunders salg [artikel 4, litra b), nr. i)]. De indstævnte har heraf udledt, at en begrænsning af aktive salg skal opfylde tre kumulative betingelser, nemlig for det første, at leverandøren har udpeget en eksklusivforhandler for et bestemt område (eller en bestemt kundegruppe), for det andet, at salg foretaget af kunder hos den forhandler, der er blevet pålagt begrænsningen af aktivt salg, ikke begrænses, og for det tredje, at eksklusivforhandleren af leverandøren skal beskyttes mod aktivt salg ind i sit område (eller til sin kundegruppe) fra alle leverandørens øvrige købere inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde – den såkaldte betingelse om parallel pålæggelse. De appelindstævnte har gjort gældende, at den eksklusive distributionsaftale ikke opfylder denne sidste betingelse.

- 10 Ifølge appellanten fastsætter artikel 4, litra b), nr. i) i forordning nr. 330/210 ikke nogen betingelse om parallel pålæggelse. Appellanten har bestridt, at undtagelsen vedrørende alvorlig begrænsning kun finder anvendelse, såfremt disse tre betingelser er opfyldt. Den beskyttelse mod aktive salg ind i det område, som eksklusivt er tildelt appellanten og formuleret i den eksklusive distributionsaftale, og som skal sikres af Cono, er derfor omfattet af undtagelsen i artikel 4, litra b), nr. i) i forordning 330/2010 og udgør en lovlig begrænsning af konkurrencen.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 11 Ved delafgørelse af 27. april 2022 har den forelæggende ret truffet afgørelse om det omtvistede spørgsmål vedrørende den eksklusive distributionsaftales indhold og rækkevidde til fordel for appellanten. Desuden har retten udsat behandlingen af retssagen for at anmode Belgische Mededingingsautoriteit (den belgiske konkurrencemyndighed, herefter: »MBA«) om at afgive skriftlig stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt den eksklusive distributionsaftale er forenelig med konkurrenceretten.
- 12 Ifølge BMA's opfattelse skal betingelsen om parallel pålæggelse være opfyldt, for at aktive salg kan begrænses med bindende virkning. Denne betingelse skal nemlig fortolkes i lyset af begrebet »aftale« som omhandlet i konkurrencebestemmelserne, navnlig artikel 101 TEUF og WER's artikel IV.1, hvilket indebærer, at forhandlernes samstemmende vilje og eksistensen af et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke til leverandørens instrukser kan udledes af parternes adfærd (faktiske overholdelse).
- 13 Den forelæggende ret har konstateret, at appellanten har dokumenteret, at de indstævnte i det mindste stiltiende har samtykket i forbuddet mod aktivt salg, men at det ikke er bevist, at alle øvrige forhandlere udtrykkeligt har erklæret sig indforstået med dette forbud. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det af

forordning nr. 330/2010 og af retningslinjerne fra 2010 hverken fremgår, på hvilken måde leverandøren skal meddele sine øvrige købere forbuddet om aktivt salg, eller på hvilken måde disse købere skal samtykke til forbuddet.

- 14 Efter BMA's opfattelse kan den forelæggende ret udlede de øvrige forhandlers stiltiende samtykke til forbuddet mod aktivt salg af det blotte forhold, at ingen af disse forhandlere i Belgien sælger Beemster-produkter, som de har indkøbt hos Cono. De indstævnte er i denne henseende af en anden opfattelse og har i den forbindelse gjort gældende, at der kun foreligger et stiltiende samtykke, hvis det bevises, at Conos politik om, at Beemster-produkter, der er indkøbt i Nederlandene, ikke må sælges aktivt i Belgien, på det tidspunkt, hvor appellanten blev tildelt eksklusiv distributionsret, blev meddelt alle de øvrige forhandlere, der var godkendt på det pågældende tidspunkt, og at det blev pålagt dem alle at efterleve dette.